

Sevnice, okoli Jurjevega kloštra in Planine. Nekaj nizkih čvrstih kobil, širokih prs in križa ter kratkega vratu imamo sami. Napovejmo boj tem Wilsfordom z dolgimi biceljmi in nogami, dolgimi vratovi in redkimi trupli.

Saj bo delo na naših zemljiščih v ravnini vedno zahtevalo konjske uprege, naj že bo tudi kaj druge koristi od te reje ali ne. Vojaštvu prodamo Dolenjci prebito malo konj. Ako vzame vojaštvo kacic pet konj na leto, je že veliko. Privoščimo si torej drug trg, dokler je še kaj vožnje, saj ne ve nihče povedati, če morda ne izpodbije v nekaterih letih elektrika vso konjerejo in če na zadnje ne bodo samo železnice in tramvaji, ampak še fijakarji in drugi vozniki vozili brez konj.

V Novem mestu, meseca avgusta 1897.

### Kmetijske raznoterosti.

Če konji malo jedo, nasipaj jim ovsa po pesti. Tako jih prisiliš, da več snedo. Dajati pa jim moraš najpoprej ovsa, potem sena in naposled šele vodo.

Če prašiči-pitanci ne marajo jesti in vsled tega izgubljajo na teži, daj jim slednji dan dve pesti osoljenega ovsa. Oves deni vselej za dva dni v jeden lonec in glej, da na vsako plast ovsa pride tenka plast soli. Posoda pa ne sme biti polna ovsa, ker se oves napne.

Previdnost pri nakupovanju semen. Če seme kupujemo, je treba, da pazimo, da je pristno, čisto in kaljivo. Ni vsejedno, če kupimo štajersko ali pa slabšo ameriško deteljo. Kako je sitno, če je primešano dosti predenice, vidimo zlasti pri detelji. Ta plevel uniči časih celo njivo detelje ali lanic. Vedeti je treba tudi, če je seme kaljivo. Dobe se žitna, deteljna in zlasti tudi travna semena, katera niti toliko ne skale, da bi se setev izplačala. Zato naj se zahteva od trgovca poroštvo za pristnost, čistost in kaljivost. Seme naj se potem pošlje preiskati kakemu kmetijskemu poskuševališču in se potem plača le toliko semena, kolikor je dobrega.

### Poučni in zabavni del.

#### Pogled v kemijo in alkemijo.

Opisal J. B.

2.

(Dalje.)

S premišljevanjem in s pazljivostjo, s postom in molitvijo, s kabalističnimi in magičnimi sredstvi, z zvezo hudih duhov, z uporabo astrologije se je mislilo visoki skrivnosti priti na sled. To hrepenenje in trpljenje za izmišljeno stvarjo je imelo nekaj neprijetnega in bojzljivega, ali tudi nekaj globoko čutečega in žalost obudljivega v sebi.

Tam so sedeli stari možje z upadlimi lici, tresočimi se udi, z zbudljivimi, skoraj zmešanimi pogledi. Sedeli so samotno v svoji stanici, obdajalo jih je raznovrstno čudno in pomanjkljivo orodje. Strupeni sopari so jim kvarili čute. Poskus je sledil za poskusom ter se opazoval z največo nestrpnostjo. Nove misli so prepodile stare in s tresočo roko se je predrugačilo staro pravilo. Najdejo se čudovita sredstva. Od dela utrujen in zopet od upanja

okrepčan, je čakal večkrat učenjak lačen in premrazen, kaj se bo zvarilo v njegovi ponvici. Ali bo žel slavo svojega truda? Ali se bo omotljen zrušil na tla?

Kdor se je kdaj poganjal za ideje, ne da bi imel trdno stališče pod seboj, ali kdor je mislil, da stoji na njem, pozneje pa spoznal, da se je le trudil s praznimi spekulacijami in pri svojem dušnem delu zabredel v predsodke svojega časa; ta gotovo tem možem ne bo odrekel sočutja.

Le poglejmo, kako so hoteli najti „kamen modrijanov“. Glavna podstava je „materia prima“. To so iskali v kovinah, posebno v živem srebru, v soli, v zraku (v tem slučaju tako imenovanem „spiritus mundi“), v rosi, v zemlji, v vseh vegetabilčnih in animaličnih sestavinah. V zadnjih posrečilo se jim je najti fosfor. Sploh je takčasno sledenje in hrepenenje po tvarinah koristilo poznejšim vedam, če tudi so iskali najplemenitejšo in življenje krepčalno. Slavni stari magik Bazilij Valentinus se je izrazil: „Prava „materia prima“, prvo seme kovin in rudnin, katero z vulkanovo umetnostjo v pluskvamperfekciji naredi stalno zdravilo, iz katerega se rodi pravi „lapis philosophorum“ ter se more in tudi mora roditi!“

Ko se je mislilo, da se to doseže po trudapolnem in brezumnem eksperimentiranju in da tudi nebeška moč pripomore, mučili so se s temnimi in pamet zmešajočimi recepti. Vodilne teorije, naslonjene na znane zakone se ne dajo pri iskanju najti iz „materie prime“, in visoko skrivnost — nevrednim izdati — bil je greh in pri temnih, nejasnih naznanilih in popisih celo nemogoče, ker kaj hoče dobri ali hudobni, neumni ali pametni začeti s smešnim receptom: „Priroda prenovlja prirodo, priroda premaga prirodo“. Tako imenovana memfitiška tabela gotovo ni bolj jasna, če uči: Nebo zgoraj, nebo spodaj.“

Imenovanega Bazilija odhodni opomin je vzgled, kako je sebe in druge mučil z nerazumljivimi procesi:

„To Vam povem resnično, išči materijo v kovinskem bitju, naredi iz tega merkurij, potem naj vre z merkurijem žveplo, ta naj zopet vre z lastnim žveplom in s soljo, postavi sedaj vse v red in zveži po svoji teži, potem postane iz prejšnjega nekaj, kar združi s trajajočo toploto, potem povekšaj to še enkrat v tretje po naukih mojih zadnjih ključev in dobil si ter imaš zaželjeno.“

Komu ne pride tu na misel zagovor stare coprnice v Faustu? Jednako nerazumljive so sestave, ki se priporočajo v rabo adeptu. Tu je govor v prvotnem zlatu, prvotnem ognju, o vkoreninjeni mokroti, o balzamu prirode, o solncu, chambrinu, azothu, kadmični zemlji, beli ženski, saracenskem psu, zelenem levu, rdečem volku. — Mnogopriporočani merkur je po sedanjem razlaganji — kisl, presunljivi špirit, — s katerim se pridobi hrana, čut, premikanje, moč, barva in podaljšanje življenja. Rekli so tedaj: „Žveplo je debeli, sladki, oljnati balzam, kateri daje živim prirodno toploto; ono je sredstvo vse rasti in spremembe ter ima moč — pomiriti in nasprotno vezati.“

Ti poskusi morajo nam pač vzbujati misel, da je morala organizacija možgan teh mož biti prav posebna.